N°. 325.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van 1 tot 4 regels . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZONDAG 11, MAANDAG 12 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

De verkiezing te 's Gravenhage.

Op aanstaanden Dingsdag zal men ook in de residentie moeten overgaan tot de verkiezing van een lid der Tweede Kamer, om in de maand September ek. op te treden. De keuze, die deze week gedaan is, geschiedde slechts, om de plaats, welke door het overlijden van den heer J. C. RIJK vacant werd, tot September aan te vullen. De kiezers zijn dus weder geheel vrij in hunne keuze, en kunnen nu een ander persoon dan de gekozene, naar de Tweede Kamer zenden.

De keuze, die gedaan *is*, achten wij eene min gelukkige. De heer DELPRAT is een oud man, dien men, na veeljarigen arbeid, de rust niet mag misgunnen; en zijn leeftijd kan inderdaad niet meer geacht worden geschikt te zijn, om de zware taak naar behooren te vervullen, die tegenwoordig op een lid van de Tweede Kamer rust.

Gaarne vereenigen wij ons met een aanzienlijk getal kiezers, die thans Jhr. Mr. W. T. GEVERS DEIJNOOT wenschen gekozen te zien. Het doel, dat wij met de candidatuur van den verdienstelijken heer CORNETS DE GROOT hebben beoogd, is bereikt: de algemeene aandacht werd op hem gevestigd, en hij is in 's Rijks hoofdstad door eene aanzienlijke kiesvereeniging tot candidaat gesteld. Er bestaat nu ook geene enkele reden meer, waarom wij niet de verkiezing van den heer GEVERS zouden aanprijzen. Hij is bij ons steeds bekend geweest als een onafhankelijk man, begaafd met uitstekende bekwaamheden, bezield met ijver om te werken en nog toegerust met mannelijke krachten, om voor 's lands welzijn te arbeiden. Van het onderwijs schijnt de heer GEVERS DEIJNOOT eene speciale studie te hebben gemaakt, en zijne tegenwoordigheid in de Kamer zal, met het oog op de aanstaande wet op het onderwijs, dus, ook in dit opzigt, hoogst nuttig zijn.

Dat dan *alle* krachten zich vereenigen; dat *elke* individuële meening aan een algemeen doel worde onderworpen, en het zal mogelijk zijn, dat een man, die reeds eenmaal eene waardige plaats in de Kamer innam, andermaal geroepen worde, om goede beginselen voor te staan, en de Grondwet naar haren innerlijken geest te helpen handhaven. Wij noodigen derhalve de kiezers uit, om hunne stem uit te brengen op den heer

JHR. MR. W. T. GEVERS DEIJNOOT.

De gewigtige onderwerpen, die, in de laatste dagen, aan de orde van den dag zijn geweest, waren oorzaak, dat wij tot dus verre over het wetsvoorstel van den heer Groen hebben gezwegen. Wij zullen thans, zeer kort, daarover onze meening zeggen, die evenwel — 't is wel te voorzien — niet veel nieuwe gezigtspunten zal kunnen openen. Men zal zich herinneren, dat dit voorstel is van den navolgenden inhoud:

> Wij Willem III, enz. Alzoo wij in overweging hebben genomen, dat, in afwachting van de regeling van het onderwijs, volgens art. 194 der Grondwet, de behoorlijke toepassing der bestaande verordeningen op de autorisatie van bijzondere scholen voorziening vordert;
>
> gelet op de wet van 3 April 1806, op art. 1 van het Koninklijk Besluit van 27 Mei 1830, en op art. 6 van het Koninklijk Besluit van 2 Januarij 1842; enz.
>
> Art. 1. Omtrent de aanvrage tot oprigting eener lagere school wordt, hetzij door een Gemeente-bestuur, hetzij door Gedeputeerde Staten, uiterlijk binnen zes weken uitspraak gedaan.
>
> Art. 2. Bij *afwijzing* door Gedeputeerde Staten, kan onze beslissing worden gevraagd.

Wanneer wij dit wetsvoorstel beoordeelen, dan zal door ons geenszins het voorbeeld worden gevolgd, dat de heer GROEN en zijne partij gaven bij de beoordeeling van het bekende voorstel der negen leden. Wij zullen daarop niet toepasselijk maken de woorden van den heer VAN DER BRUGGHEN, den trouwen bondgenoot des voorstellers: „Dit voorstel nu, en het is onmiskenbaar, heeft eene politieke strekking; — daartoe hebben wij slechts te wijzen op de namen der onderteekenaars. Het is voor een ieder duidelijk en blijkbaar, „dat dit voorstel is het werk eener politieke rigting „in de Kamer. Wij stellen daarbij als feit, dat die „politieke rigting, was het vroeger reeds hoogst be„twistbaar, nu zeker het minst als de nationale kan „worden aangemerkt; — in elk geval niet is de natio„nale rigting, welke door het kabinet, dat thans met „de leiding van 's lands zaken is belast, gevolgd wordt."
Het is het voorstel alléén, dat wij beoordeelen, geenszins de bedoeling, waarmede het is gedaan.

Wij zullen wel niet in het breede behoeven te betoogen, dat het voorstel door ons als *overbodig* wordt beschouwd. Naar onze meening geeft reeds nu de wet van 1806, op onbetwistbare wijs, den Koning de bevoegdheid, om eene beslissing ten deze te nemen; en zouden wij het derhalve onnoodig keuren, dat eene nadere wet eene bevoegdheid erkende, welke reeds bestaat.

Als algemeen beginsel, dat tot grondslag strekt van het voorstel, springt vooral in het oog — en 't is niet van gewigt ontbloot, dat te constateren, — het besef van de noodzakelijkheid, om *de willekeur* van plaatselijke en gewestelijke besturen te beteugelen. Het is zeer opmerkelijk, dat de heer GROEN en zijne partij die noodzakelijkheid *thans* erkennen, en omtrent dit punt *nu* homogeen zijn met een der groote regeringsbeginselen van het Ministerie THORBECKE. Zeer opmerkelijk, wanneer men bedenkt, dat het de heer GROEN en zijne partij waren, die als „centralisatie-geest", als „Staats-alvermogen", als „de onafhankelijkheid en de autonomie van plaatselijke en gewestelijke besturen doodende" hebben uitgekreten de toepassing van het gulden beginsel, „dat in een wèl geordenden Staat „een gezag moet bestaan, dat de *algemeene* wet of het „*algemeen* belang weet te doen gelden boven elke auto„riteit". In zoo ver doet het ons derhalve genoegen, dat het voorstel is gedaan, als daardoor op nieuw wordt bewezen de ongegrondheid van zoo menige beschuldiging, tegen het vorige Ministerie gerigt, en hoe zelfs de anti-revolutionnaire partij, reeds bij den eersten practischen stap, dien zij op het gebied der wetgeving beproeft, — gewis onwillekeurig — het door haar, in het Ministerie THORBECKE, meest bestreden beginsel huldigt.

Wij hebben slechts één hoofdbezwaar tegen het voorstel van den heer GROEN, dat echter zoo onoverkomelijk is, dat wij de mindere bezwaren geheel ter zijde kunnen laten. Het voorstel is, naar onze innige overtuiging, *ongrondwettig*. Die ongrondwettigheid is reeds door onderscheidene dagbladen aangetoond; wij kunnen er derhalve niets nieuws van zeggen, en vereenigen ons derhalve liever met hetgeen dienaangaande in het, dezer dagen publiek gemaakte, Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer wordt gezegd:

> Ten gevolge van het 3de additionele artikel der Grondwet, blijft de wet op het lager onderwijs van 3 April 1806 in haren ganschen omvang gehandhaafd, zoolang niet de nieuwe algemeene wet op het onderwijs, volgens art. 194 der Grondwet gevorderd, tot stand is gebragt. Die wet van 1806 maakt bij haar art. 12 de oprigting van lagere scholen uitsluitend afhankelijk van de vergunning der plaatselijke en gewestelijke besturen. Wierd nu, gelijk volgens het gedane voorstel het geval zou zijn, de eindbeslissing omtrent zoodanige vergunning voortaan aan het Hoofd van den Staat toegekend, dan zou eene bepaling in 't leven worden geroepen, lijnregt strijdig met eene bestaande wet, die in het tegenwoordig tijdsgewricht niet wel partieel gewijzigd, maar alleen door eene andere algemeene wet vervangen kan worden. Art. 2 dier bestaande wet is nog daarenboven tegen het al te zeer vermeerderen van het aantal scholen of onderwijzers gerigt en dus ook in zooverre moeijelijk met de bedoeling van het voorstel overeen te brengen.
>
> Maar al gaf men toe, dat partiële wijziging der wet van 1806 mogelijk is, dan kan deze toch zeker niet plaats vinden dan in den geest en overeenkomstig de voorschriften der bestaande Grondwet. Nu heeft art. 194 dier Grondwet door, onder bepaalde voorwaarden, het onderwijs vrij te verklaren, ongetwijfeld te kennen willen geven, dat voor de oprigting van bijzondere scholen in 't vervolg geenerlei vergunning van het gewestelijk of plaatselijk bestuur meer noodig zal zijn, zoodat de uit kracht van het genoemd grondwets-artikel vast te stellen wet wel het toezigt der overheid over de bedoelde scholen en het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers, maar niet het verleenen van autorisatie tot oprigting dier scholen zal kunnen regelen. Zoodanige regeling is echter het doel van het voorstel. Het handelt over een punt, 't welk, volgens de gewijzigde Grondwet, niet meer tot het gebied des wetgevers behoort.
>
> Volgens sommigen kan het voorstel nog uit een ander oogpunt als strijdig met art. 194 der Grondwet worden beschouwd. Bij het raadplegen der geschiedenis van dat grondwets-artikel valt niets zoo zeer in 't oog dan dat, zoo daarbij de vrijheid van onderwijs is erkend, zulks geschied is onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat het nieuwe beginsel niet in 't leven zou treden, dan voor zooverre vooraf te gelijker tijd het 3de lid van het grondwets-artikel ten uitvoer wierd gelegd. Dan alleen meende de grondwetgever vrijheid van onderwijs te kunnen toestaan, als voldaan was aan de bepaling, volgens welke overal in het Rijk van overheidswege voldoend openbaar onderwijs gegeven wordt. Het een staat in onmiddellijk verband tot het ander. Hoogstens niet dan *simul ac semel* kan de vrijheid van onderwijs en het staatsonderwijs worden geregeld. Het voorstel intusschen heeft de strekking, om het eene van het andere te scheiden. Het geeft eenige meerdere vrijheid van onderwijs, zonder dat op het van overheidswege te geven onderwijs acht te slaan. Even ongrondwettig als men het zou moeten oordeelen, indien, met het oog op art. 194 der Grondwet, eene eenzijdige regeling der inrigting van het openbaar onderwijs plaats vond, zonder dat op de grondwettige vrijheid van bijzonder onderwijs wierd gelet, even strijdig moet, naar dit gevoelen, het gedane voorstel met den geest van dat grondwets-artikel worden geacht.

Eindelijk schijnt de heer GROEN, door zijn voorstel het algemeen oordeel te hebben bevestigd, dat de anti-revolutionnaire partij, van wege de verblinding waarin zij verkeert, ongeschikt is, om eenigen regel in het *algemeen belang* te stellen; dat zij is eene partij, die alleen denkt en werkt voor haar zelve en al het overige buiten rekening maakt.

Bij het opstellen der zoo eenvoudige wetsvoordragt heeft den voorsteller, blijkbaar, alleen voor oogen gezweefd de school van *Uithuizen* of de weigering, die nu en dan aan anti-revolutionnaire ouders tot oprigting eener bijzondere school is te beurt gevallen. Geen oogenblik werd gedacht aan het algemeen belang; geen oogenblik daaraan, dat de wet een *algemeen* beginsel behoort uit te drukken, dat door alle partijen kan worden ingeroepen.

Immers, wat stelt de heer GROEN voor? Dat er beroep op den Koning zal zijn, wanneer de autorisatie tot oprigting der bijzondere school *geweigerd* is. Hier heeft men duidelijk alleen op het oog gehad de beschuldiging, dat de autorisatiën *geweigerd* werden uit willekeur; en er niet aan gedacht, dat de autorisatie ook wel eens uit willekeur zou kunnen *toegestaan* worden? Wanneer dus zij, die meenen, dat hun de autorisatie willekeurig is *geweigerd*, het regt zullen hebben, om een beroep te doen op den Koning; wij gelooven, dat men gelijken waarborg niet mag onthouden aan hen, die zouden meenen, dat eene autorisatie ten onregte werd *toegestaan*. De bevoegdheid des Konings behoort te zijn *algemeen*, en niet enkel in het belang van de partij des heeren GROEN.

Gaan we, daarenboven, de werking na, die het voorstel hebben zou, bijaldien het tot wet werd verheven: men zal spoedig ontwaren, dat het óf tot aftreding, zoo niet van het Ministerie, dan toch van den Minister van Binnenlandsche Zaken, dwingen, of den Koning steeds in moeijelijkheden brengen zal. De tegenwoordige Regering toch is van oordeel, dat de bevoegdheid van beslissing *niet* toekomt aan den Koning, en dat de plaatselijke en gewestelijke besturen daarin geheel vrij behooren te blijven. Bij de handhaving van het voorstel, verklaart zich dus de Kamer tegen een beginsel der Regering, en de Minister van Binnenlandsche Zaken zal onmogelijk zoodanige wet, die aldus met zijne overtuiging strijdt, kunnen uitvoeren. Doch al ware het ook, dat aftreding niet het gevolg werd van die aanneming, dan zal het doel, waarmêe de wet werd gemaakt, niet bereikt worden, doch daarentegen de Koning soms in moeijelijke positie geraken. Zoo dikwerf dan een beroep op den Koning zal worden gedaan, kan de Regering wel niet anders adviseren dan tot de handhaving van haar beginsel: „vrijheid van plaatselijke en gewestelijke besturen in de beslissing omtrent dit punt", en elke afwijzende beschikking, op dusdanig

beroep genomen, zal dan den Koning onnoodig doen voorkomen, als bekrachtigende de, in het oog der in appel gekomene gepleegde "willekeur."

Van welke zijde derhalve het voorstel ook wordt beschouwd: omtrent alle punten blijkt het, dat het niet aannemelijk is; en met vrij wat meer grond, dan ten aanzien van het voorstel der negen leden, kon hier gezegd worden: "Ik wensch, dat het voorstel tienmaal "kon worden onderzocht, omdat er telkens over kon "worden beraadslaagd; opdat het voorstel, op grond "van ondoordachtheid, ontijdigheid, onaannemelijkheid "(en *ongrondwettigheid*) zou worden ten toon gesteld."

De heer Mr. J. VAN LENNEP heeft eene "*Verantwoording* uitgegeven "*over de uitgave der Tafereelen uit de Geschiedenis des Vaderlands, enz., door Mr. J. van Lennep en Co.*"

Wij komen op deze brochure nader terug; maar meenen reeds nu te moeten mededeelen, dat de heer VAN LENNEP heeft afgezien van de verdere uitgave der beruchte Tafereelen. Wij lezen toch het volgende:

Ik begin dus, mede uit hunnen naam te verklaren, dat de volgende afleveringen, ofschoon reeds gereed liggende, *niet* zullen worden verzonden, maar de uitgave gestaakt.

Voorts is het bij de leden der firma een punt van ernstige overweging, om, gebruik makende van de hier en daar ontvangen wenken, gevolg te geven aan een sedert lang bij mij gekoesterd plan om een werkjen uit te geven in meer ernstigen smaak dan het achter de bank geschovene, en dan ook werkelijk voor de "lieve jeugd" bestemd.

De verwezenlijking van zoodanig plan moge hen, die nog na deze verantwoording verstoord blijven, zoo zij voor 't minst niet van alle gezond verstand en menschelijk gevoel ontbloot zijn, geheel vermurwen.

Zoo ik voor 't overige nog berouw gevoel, het is niet over de zaak zelve, het is over mijn gebrek aan bekendheid met de kieskeurigheid mijner landgenooten, en daarom dan ook roep ik, mede uit naam van de geheele firma, en terwijl wij ieder die zich ontsticht gevoeld heeft, nederig om vergiffenis vragen, hun met Gijsbreght toe:

En heeft het ons gemist,
't Is uit onnozelheid en zonder argh of list.

Na zoodanig blijk van eerbied voor de openbare meening, achten wij een gestreng oordeel over de "Verantwoording" zelve minder gepast.

Buitenland.

ENGELAND.

Maandag avond den 5 dezer heeft Kossuth te Sheffield nog eene redevoering gehouden, doch ditmaal binnenshuis en tegen een entréegeld van 1 sh. tot 12 sh. 6 p. ter bestrijding der kosten. De vergadering was niet talrijk. Hetgeen de Hongaarsche ex-dictator zeide, handelde ditmaal uitsluitend over de middelen, om aan Polen deszelfs onafhankelijkheid terug te doen erlangen.

— Den 7 dezer hebben de koning van Portugal en de hertog van Oporto met koningin Victoria en prins Albert het bal te Londen bijgewoond, dat door den markies van Breadalbane ter hunner eer gegeven is. Het geheele corps diplomatique was almede tegenwoordig; de lijst der genoodigden vult twee kolommen van den *Times* in zeer kleine letters.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* heeft het rapport openbaar gemaakt, dat de heer Billault, voorzitter van het Wetgevend Ligchaam, jaarlijks aan den keizer, na de sluiting van iedere zitting, aanbiedt, over den loop der werkzaamheden van die vergadering. Het Wetgevend Ligchaam heeft, gedurende de thans geëindigde zitting, 219 ontwerpen van wet behandeld; 10 waren er van de vorige zitting overgebleven; maar 5 zijn er ingetrokken. en 5 eenvoudig in de bureaux onderzocht. Er zijn alzoo 219 ontwerpen in openbare zitting in stemming gebragt. Van dat aantal betroffen 180 departementale of plaatselijke belangen. Elf over verruiling van onroerende goederen tusschen den staat en bijzondere personen; 6 overeenkomsten met eenige groote steden, om daar den aanleg van groote werken te bevorderen. Onder de overige ontwerpen trof men als de meest gewigtige aan, en die ook grond tot de meest ernstige beraadslagingen hebben gegeven, die, betrekkelijk de uitvoering der straf van eenwigdurenden dwangarbeid, de afschaffing van den burgerlijken dood, de uitbreiding der telegrafische lijnen, en de verlaging van de prijzen bij de telegrafen; voorts betrekkelijk de drainage, den letterkundigen eigendom, het openbaar onderwijs, en eindelijk de wet tot regeling der rekening van 1851, die tot bekrachtiging van crediten voor gesloten dienstjaren, en eindelijk die tot vaststelling der gewone begrooting voor 1855.

— Berigten van Woensdag den 7 dezer melden, dat de keizerin zich alleen naar de baden van Bruritz in de Pyreneën begeeft; de keizer zal in het laatst van Julij derwaarts vertrekken.

— Te Parijs zijn dezer dagen overleden de heer Vivien, oud-afgevaardigde en minister onder Lodewijk Philips, oud-minister en voorzitter van den staatsraad tijdens de republiek, beroemd staatkundig schrijver; alsmede de heer Mauguin, voormalig afgevaardigde van het departement la Côte d'or.

BELGIE.

De leden van het Huis van Orleans, die zich sedert Dingsdag te Ostende bevonden, zijn Donderdag jl. naar Londen vertrokken. H. M. de koningin Amelia heeft met den prins de Joinville onderscheidene wandelingen in de stad gedaan. Zij werden met veel eerbied door de bevolking ontvangen.

PRUISSEN.

Men meldt uit Keulen van 8 dezer, dat de prins en prinses van Pruissen met hunne beide kinderen, prins Frederik Wilhelm en prinses Louisa den 6den uit Baden-Baden te Berlijn zijn aangekomen en zich den volgenden dag met de verdere leden van het Koninklijk huis naar Charlottenburg hebben begeven, tot viering van het rouwfeest ter gedachtenis van koning Frederik Wilhelm III, hetwelk jaarlijks aldaar gehouden wordt.

DUITSCHLAND.

Men meldt uit Frankfort, 7 dezer, dat men wil weten, dat de tol-conferentie, in Augustus te Darmstadt te houden, niet veel belangrijke onderwerpen zal behandelen, tenzij de gebeurtenissen in de Oostzee en aan den Donau aanleiding geven, om maatregelen te nemen tot bescherming der handelsbelangen van het tolverbond.

— Uit Karlsruhe berigt men van 5 dezer, dat de behandeling der zaak van den aartsbisschop van Freiburg voor het hoog geregtshof, reeds vastgesteld op 26 dezer, is verdaagd tot de volgende maand.

ZWITSERLAND.

Men meldt uit Parijs 8 dezer, dat de groote Raad van Bern in zijne zitting van den 6 is overgegaan tot de benoeming der leden van de kantonale regering. De namen der personen die gekozen zijn, zijn in overeenstemming met het programma van ineensmelting, hetwelk een einde heeft gemaakt aan gisting in dat kanton. De nieuwe uitvoerende magt telt vier conservative leden, namelijk de heeren Blösch, Fischer, Fueter en Brenner, en vier radicalen, n.l. de heeren Stoempfle, Migy, Steiner en Lehmann. De keuze van het negende lid is gevallen op den heer Doehler, die in zijn district door de vereenigde stemmen van alle partijen, voor den grooten raad gekozen is.

In de eerstvolgende zitting zal men overgaan tot de verkiezing van den president der uitvoerende magt. De twee partijen zijn het eens, om daartoe den heer Blösch te verkiezen.

Het is thans zeer te wenschen, dat er ook overeenstemming blijve bestaan tusschen de leden der regering, die uit zulke ongelijksoortige bestanddeelen zamengesteld zijn. Indien deze poging mogt gelukken, dan zal het kanton Bern een voorbeeld van ware verzoening gegeven hebben, die te meer bewondering verdient, omdat zij zoo zelden gevonden wordt.

— Reeds is gemeld, dat het Oostenrijksch Zwitsersche geschil op het punt staat geregeld te worden, en dat de blokkade of de omsingeling van het kanton Tessin eerlang zal worden opgeheven. Brieven uit Weenen van 6 dezer houden deswege nadere bijzonderheden in. Daaruit blijkt, dat de Regering van het Zwitsersche Eedgenootschap zich verbonden zou hebben stille uitgewekenen in het land te doen verblijven, maar hen te verbannen, die zich aan revolutionnaire bewegingen mogten schuldig maken. Zij zou beloofd hebben op elke vordering van Oostenrijk te dier zake acht te slaan, en telkens, wanneer daartoe de aanvrage mogt geschieden, de lijst van uitgewekenen over te leggen, die in de kantons verblijf mogten houden. De uitgewekenen naar Tessin zullen evenwel niet worden toegelaten naar Oostenrijk terug te keeren, dan na de vereffening van de zaak der monnikken, die uit dat kanton zijn verdreven.

GRIEKENLAND.

De *Moniteur* deelt de volgende depêche mede uit Athene, gedagteekend 1 Junij:

« Het nieuwe Grieksche ministerie heeft den eed afgelegd. Al zijne daden zijn van dien aard, dat zij de Porte algeheele voldoening zullen schenken.

« Epirus is bevredigd, ten gevolge van een nieuw voordeel, door de Turken te Radowitz behaald. De tijdingen uit Thessalie zijn niet zoo voldoende. Uit Macedonie heeft men niets vernomen. De tegenwoordigheid der Fransche troepen heeft eene uitmuntende uitwerking gehad. Hunne houding is bewonderenswaardig. De tijdingen uit de provinciën zijn geruststellend. »

SPANJE.

Men schrijft uit Madrid van 2 dezer, dat het Spaansche postschip *Carmen*, in het gezigt der vesting Alhusemas door de Mooren is genomen.

Ook meldt men nog, dat het stoomoorlogschip *Francisco de Asis* aan het eskader, dat naar Cuba is bestemd, zal worden toegevoegd.

De generaal Bravo, bekend wegens de deelneming aan de staatkundige omwentelingen zijns lands, is te Madrid overleden. Denzelfden dag overleed zijne echtgenoote te Chispancingo.

Don Jose Lafranga, senator en oud-minister van Justitie is in 76jarigen ouderdom te Madrid overleden.

Men meldt uit Parijs 8 dezer, dat een corps van 800 man troepen naar Havanna is ingescheept. Spoedig zal er meer versterking daar heen gezonden worden.

RUSLAND.

Uit Frankfort wordt, van 7 dezer berigt, dat de stemming te St. Petersburg als zeer somber wordt geschilderd. De grootvorstinnen hebben eene bedevaart naar een beroemd klooster, in de nabijheid van Moskou, ondernomen, om den bijstand des Hemels voor de Russische wapenen af te smeeken. Men wil weten, dat zij aldaar tot na den afloop des oorlogs zullen blijven. Dit klooster, waarin Peter de Groote, tijdens den opstand der Strelitzen, een veilig toevlugtsoord vond, is aan den heiligen Sergius toegew... en het grootste in Rusland. Het bevat, behalve 9 kerke... mede een keizerlijk paleis, en is omringd door een mu... van 4000 voeten, bij eene hoogte van 40 en eene di... van 20 voet. De gouden en zilveren vaten, aldaar bewa... worden op eene waarde van 6 mill. roebels geschat.

TURKIJE.

Er is een belangrijk telegraphisch berigt ontvangen, ... het volgende inhoudt:

HAMBURG, 19 Junij. Men meent uit eene geloofwa... dige bron het berigt te kunnen mededeelen, dat Zwe... openlijk zich aan de zijde der Westersche mogendhe... geschaard heeft en dat de Zweedsche gezant te St. Pe... burg teruggeroepen is. Dit berigt wordt algemeen gel...

Zoo men naar den stand der beurs in de laatste dagen... gewigt der staatkundige tijdingen moest afmeten, da... men moeten gelooven, dat er gebeurtenissen van het ho... ste gewigt hadden plaats gehad. Alle prijzen zijn zo... eigenlijk bekende redenen zeer gedaald, maar dat ... lezers zich geruststellen. De staatkundige berigten ... buiten het bovenstaand telegraphisch berigt, geheel ... duidend. Van het tooneel van den krijg, hetzij te la... te water, is geen tijding ontvangen, die van een ... belangrijken aard is. De *Times* maakt wel eene n... depêche bekend, waaruit blijkt, dat er den 30sten, be... de aanvallen der Russen tegen Silistria, welke zoo ongel... voor hen zijn afgeloopen, een uitval door de bezettin... vesting was gedaan, waarbij de Russen zelfs in ... legerkampen een ontzettend verlies zouden hebben ge... Maar dat alles is zoo verward, dat men officiële rapp... zal moeten afwachten, om juist te weten waaraan ... zich te houden hebbe.

De Fransche *Moniteur* bevestigt zijdelings, door ... te deelen, dat de berigten van Thessalie minder vol... de waren, dan het door den telegraaf vermelde, d... Turken door de opstandelingen aldaar eene gevoelige ... derlaag hebben geleden. De *Patrie* zegt evenwel in ... avondblad, dat de bijzonderheden in die depêche ve... zeer overdreven zijn, en dat de bedoelde zaak nie... dien omvang geweest is, welke men daaraan toesch...

De *Moniteur* heeft ook medegedeeld, dat de groot ... Mustapha-pacha door den Minister van Marine is ve... gen, maar daarbij gevoegd, dat die wijziging geene ... kundige beteekenis had. Anderen beweren echter, d... gisteren openbaar gemaakte bijzonderheden gegrond... Eenigen willen zelfs in de aftreding van Mustapha ... de hand zien van lord Stratford de Redcliffe, en me... te kunnen vermelden, dat de Turksche gezant te P... Vely-Pacha, zoon van Mustapha, die onlangs uit di... trekking terug geroepen, maar op verzoek van prins ... poleon behouden werd, eerlang bepaaldelijk terugger... zal worden. De meeste aandacht is thans gevestigd o... onderhoud, dat de Keizer van Oostenrijk en de Ko... van Pruissen te Bodenbach zouden hebben. Dat he... staatkundigen aard is, spreekt van zelf; want het ... bijgewoond door den graaf von Buol, van Weenen, ... heer von Manteuffel, Minister van Buitenlandsche ... van Berlijn, en den graaf von Albensleben, die door ... Koning van Pruissen met eene bijzondere zending ... het hof van Weenen was belast.

In de zitting van het Lagerhuis van 8 dezer, heeft ... John Russell de bedoelingen der Regering doen ke... over de benoeming van een bijzonderen minister va... log. Men tracht daardoor twee oogmerken te ber... meer spoed en meer leven aan het Departement va... log bij te zetten en het bestuur der verschillende mi... établissementen zamen te trekken. Wat het eerste ... aangaat, heeft de ondervinding bewezen, en is de ... ring van oordeel dat het onmogelijk is, dat de Mi... van Koloniën aan de krijgskundige aangelegenhede... arbeid, den tijd, en de aandacht wijdt, die zij ... in deze dagen vorderen. Diensvolgens heeft de Reg... begrepen dat het Departement van Oorlog van da... Kolonien behoort te worden gescheiden. Wat het t... punt aangaat; niettegenstaande het uitgebreide onder... dat heeft plaats gevonden, heeft de Regering he... raadzaam beschouwt eene andere hervorming voor te ... len, dan de benoeming van een afzonderlijken M... van Oorlog, die het hoofd zijn zal van al de onder... welke tot het Departement van Oorlog behooren ... nieuwe Minister zal dan later de veranderingen ... voordragen, die hij raadzaam mogt beschouwen. ... gering is evenwel niet voornemens eenige wi... te brengen, in de betrekking van opperbevel... van het leger, die, naar haar inzien, nooit eene sta... dige kleur moet dragen. Tot verwezenlijking van de bed... veranderingen, zal het niet noodig zijn, eenige twe... te bieden. Ook de *Morning-Post* beweert, dat de ... van New-Castle de nieuwe Minister van oorlog zij... De portefeuille van het departement van kolonien ... lord John Russell aangeboden, die zijn besluit no... heeft kenbaar gemaakt.

Dingsdag ll. is te Plymouth het 5e en laatste e... van het regement dragonders van Enneskillens inge...

— Uit Parijs schrijft men, dat de Minister van ... eene uitnoodiging heeft doen bekend maken, om zi... willig aan te sluiten aan het voetvolk voor de ... Men weet, dat men zich in den laatsten tijd in ... zeer heeft bezig gehouden met de zamenstelling ... danig corps, dat tot ontscheping, zoo noodig ... moet. Men spreekt er van, dat een corps Arabis... terij bij de keizerlijke garde zal worden ingelijfd.

— Men meldt uit Hamburg van 7 dezer, dat ... kade van de haven van Riga door de Engelsche ... schepen den 30 Mei jl. bepaaldelijk een aanval ... genomen. Negen handelsvaartuigen, die toen ... den de haven binnen te loopen, werden afgekeerd ... naar de Pruissische haven Memel moeten gaan ...

— Ten gevolge van den krijgstoestand worden ...

trekkingen, tusschen Zweden en Finland, dagelijks moeijelijker. Men merkt op, dat de Russische militaire overheden zich sedert eenigen tijd zeer gestreng gedragen, ten aanzien van hen, die zich van Zweden naar Rusland begeven, of van daar vertrekken.

Het bedrag der vrijwillige giften en aanbiedingen, door bijzondere personen, ligchamen en instellingen in Rusland, was op 31 Mei gestegen tot 3 millioen zilveren roebels (ongeveer 6 millioen guldens), door de gevers bestemd om den tegenwoordigen oorlog voort te zetten, om gekwetste krijgslieden of hunne vrouwen en kinderen te onderhouden.

— Uit Weenen schrijft men van 6 dezer, dat de veelvuldige wapeningen, die men in Oostenrijk opmerkt, worden gebillijkt door den algemeenen oorlogstoestand van Europa, waardoor de belangen van het Rijk in de waagschaal kunnen komen. Zijne aardrijkskundige ligging als voorpost van Duitschland aan de zijde van het Oosten, maakt het aan Oostenrijk tot eene wet zich gereed te houden, om, wanneer het oogenblik eindelijk zal genaderd zijn tot regeling van het Oostersche vraagstuk, zijn gewigt in de schaal te leggen. Oostenrijk kan geen stil aanschouwer blijven van hetgeen er voorvalt, om later te worden genoodzaakt, zich te onderwerpen aan al hetgeen er mogt gebeurd zijn. Oostenrijk heeft nooit stellig verklaard, dat zijne wapeningen uitsluitend tegen Rusland gerigt waren. Ook de Sultan heeft eene ontzaggelijke legermagt in het veld, die zich even nabij de grenzen bevindt als de Russen. Ook de westelijke mogendheden rigten eene aanzienlijke krijgsmagt naar dat punt. Zou men Oostenrijk in dien stand van zaken dan willen veroordeelen, om met het half millioen bajonetten, waarover het beschikken kan, het geweer in den arm te houden, en stil af te wachten, wat men in zijn omtrek mogt goedvinden te beschikken?

Men vergete niet, dat die meerderheid, welke zich altijd heeft voorbehouden, tot herstel van den vrede mede te werken en welke het eerst een bewijs van vertrouwen gegeven heeft door een deel van zijn leger te ontbinden, thans wel verpligt was, de rijen daarvan uit te breiden, om in staat te zijn, zoodra het tijdstip eenmaal mogt aanbreken, woord te kunnen houden. De bewegingen van troepen, duren dan ook in het Z. onafgebroken voort. Volgens de laatste rapporten was een groot deel der troepen, die langs de grenzen van het Z. en van Serbie geschaard stonden naar Zevenbergen gerigt. Men verzekert, dat 30 à 40,000 man reeds in de omstreken van Hermannstadt zijn zamengetrokken, en dat daar het hoofdkwartier van den aartshertog Albert zal worden gevestigd. Terzelfder tijd zijn 12 regementen zware ruiterij, onder de bevelen van den generaal, prins Lichtenstein, tusschen Hongarije en Zevenbergen gekantonneerd. Drie corpsen, onder de bevelen van generaal graaf Schlick en 16 regementen ruiterij, onder aanvoering van den generaal graaf Clam-Gallas zijn voor Gallicie bestemd. Al de manschappen met verlof, behoorende tot vier legercorpsen van Italie, die mede op voet van oorlog gebragt zijn, zijn teruggeroepen, en de regementen aan de grenzen, onder de bevelen van den Ban, zijn mede voltallig gemaakt.

In de laatste particuliere berigten uit Weenen leest men het volgende: »Terstond na het uitbreken van den opstand in eenige Turksche gewesten, ontving de Oostenrijksche gezant te Konstantinopel, de heer von Bruck, eene daartoe betrekkelijke instructie, in welke gezegd werd, dat Oostenrijk het veldwinnen eener revolutionnaire beweging nabij zijne grenzen niet kon gedoogen. Hij wendde zich dienovereenkomstig tot de Porte, en deze deed hem eene omstandige mededeeling omtrent de eigenlijke drijfveren des opstands, en de tegen denzelve genomen maatregelen. Zij gaf daarbij te kennen, dat Oostenrijk als nabuur haar in het bezetten der oproerige gewesten krachtdadig behulpzaam zou kunnen zijn, terwijl zij tevens »vergunning» tot de tusschenkomst der Oostenrijksche troepen gaf. Van Oostenrijks zijde werd hierop geantwoord, dat men niet ongezind was, om ten behoeve des Sultans in oproerige Turksche gewesten krachtdadig tusschen beide te komen, in geval zulks werkelijk en volstrekt noodzakelijk mogt zijn, maar dat men meer verlangen moest, dan eene vergunning daartoe; dan alleen zou men op het beslissende oogenblik tot dadelijkheden kunnen overgaan, indien door de Porte erkend werd, dat Oostenrijk het volle en onbetwisbare »regt» had, om in oproerige Turksche provinciën bij dreigend gevaar zijne krijgsmagt aan te wenden tot herstel der orde, tot verwijdering der voor Europa gevaarlijke elementen van revolutionnairen aard, tot handhaving van des Sultans oppergezag en bescherming der Turksche overheden. Thans is hiertoe eene betrekkelijke verklaring van de Porte te Weenen ontvangen; en daarin wordt aan Oostenrijk het bedoelde regt voor den geheelen duur des oorlogs toegekend, geheel zoo als in de Oostenrijksche nota verlangd was.

Intusschen echter is de opstand in Albanie bedwongen. Uit Montenegro zijn zeer geruststellende berigten ontvangen, waarin van krijgsbewegingen geen sprake meer is; ook Servie heeft zijne toerustingen gestaakt, en verklaard, dat het de op de been gebragte troepen alleen tot verdediging van 's lands grenzen wilde aanwenden. Alzoo spreekt het van zelf, dat de geruchten van eene aanstaande bezetting dier landstreken door Oostenrijksche troepen, op dit oogenblik ten eenen male onjuist zijn en geen grond hebben.

Ook de officiële *Wiener Zeitung* zegt, dat in Montenegro thans, eenige strooptogten der roofzieke inwoners van het Zwarte Gebergte daargelaten, volkomen rust heerscht, en dat geene storing dier rust te verwachten is.

In een particulier schrijven uit Konstantinopel, van den [illegible] Mei, leest men het volgende: »De heer von Bruck heeft in de laatste dagen voor Oostenrijksch staatkunde vrij wat gewonnen; langen tijd kon de Porte niet besluiten om tot eventuele bezetting der Turksche grensprovinciën door Oostenrijksche troepen hare toestemming te geven; eindelijk heeft de heer von Bruck het zoo ver gebragt, dat Oostenrijk troepen in Albanië, Turksch Croatie, Servië en Montenegro mag zenden, ingeval er onlusten of andere voor het gezag der Porte gevaarlijke omstandigheden, zoo als een inval van troepen eener derde mogendheid mogten plaats grijpen. Men wil zelfs weten, dat de Porte aan Oostenrijk het regt toegekend heeft, om troepen in de Donau-vorstendommen te zenden en er ten behoeve van Turkije voor de openbare orde te zorgen, hetgeen zou kunnen geschieden zonder dat door Oostenrijk de oorlog aan Rusland verklaard werd; de vorstendommen immers maken een deel van het Turksch grondgebied uit, en de Porte heeft het onbetwistbare regt om aan troepen harer bondgenooten toegang tot haar grondgebied te geven of te ontzeggen.

— Volgens berigten uit Berlijn van den 7den dezer is de Oostenrijksche generaal majoor von Maijerhofe aldaar aangekomen, belast met het treffen der noodige schikkingen ter uitvoering van het militair gedeelte van de Oostenrijksch-Pruissische overeenkomst van 20 April jl.

— Uit Rostock is tijding ontvangen, dat de Fransche vloot, 46 zeilschepen en 2 stoomschepen sterk, den 4den dezer, van het Westen komende, aldaar aangekomen is, nabij Warnemunde ankerde, en ten vier ure des namiddags, toen de wind weder westelijker geworden was, op nieuw onder zeil is gegaan.

— De Londensche *Globe* van jl. Woensdag behelst de volgende berigten: »In den avond van den 24sten Mei zijn de eerste Britsche troepen van Gallipoli naar het oorlogstooneel scheep gegaan. Tien uren na het ontvangen van het onverwachte bevel om te vertrekken, was de pontontrein, de paarden, alles aan boord. Te Varna werden aanstalten gemaakt voor de ontvangst van Engelsche en Fransche troepen. De maarschalk de St. Arnaud heeft de verzekering gegeven, dat hij den 5den Junij met eene Fransche legerafdeeling te Schumla zou zijn. Te Konstantinopel werd verzekerd dat eene krijgsmagt van niet minder dan 50,000 Franschen en 20,000 Engelschen naar Schumla zou trekken, en wel om aan eene algemeene beweging der vereenigde krijgsmagt tot ontzet van Silistria deel te nemen.

»De Anglicaansche bisschop van Gibraltar heeft aan den Britschen gezant te Konstantinopel een plan voorgesteld tot het bouwen eener Anglicaansche kerk aldaar. De gezant heeft beloofd, het voorstel bij den Sultan te zullen ondersteunen.

— De bijzondere correspondent der *Times* te Konstantinopel verzekert, dat lord Raglan en de hem verzellende staf, op hunnen twaalf uren langen weg naar Varna, letterlijk gebrek aan het noodige voedsel zouden gehad hebben, en vreest derhalve dat de derwaarts bestemde hulptroepen veel van het noodige ontberen zullen, in eene plaats die van de door Russen bezette Dobrudschka is afgesneden, te meer, dewijl de Turksche troepen, welke bij Schumla verzameld zijn, ook zoo veel van wat nog voorhanden is, behoeven.

— Voor de kleeding van de meeste regementen der Britsche landmagt wordt gezorgd door de kolonels, die daarop thans gewoonlijk eene groote of kleinere winst behalen. Dit was een bezwaar tegen elk plan tot verbetering van de uitrusting der Britsche troepen, wier ondoelmatigheid in Turkije reeds dadelijk gebleken is. Ten einde dit bezwaar weg te nemen, is, bij een besluit der Britsche Koningin van den 6den dezer, bepaald, dat de kolonels voortaan geen winst meer op de uitrusting der regementen zullen behalen, maar in plaats daarvan eene vaste jaarlijkshe uitkeering van 450 L. st. tot 1200 L. st. bedragende, uit de schatkist zullen ontvangen; zullende voortaan de uitrustings stukken door den kolonel tegen den kostenden prijs aan het land geleverd moeten worden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Den 3den dezer, is door de commissie van rapporteurs haar voorloopig verslag vastgesteld van het onderzoek in de afdeelingen omtrent het voorstel van den heer Groen van Prinsterer, tot wijziging van de bestaande verordeningen op de autorisatie voor bijzondere scholen. Het oordeel over dat voorstel is verre van gunstig. De bezwaren reeds bij de discussie over de prise en consideration, uiteengezet, worden in het verslag herhaald of aangevuld, gelijk ook de verdediging zoo als die destijds door den voorsteller zelven is voorgedragen. In korte trekken komt de meening der bestrijders van deze voordragt hierop neder: 1o. grondwettig bezwaar tegen partiële wijziging der wet van 1806, zoolang niet de nieuwe algemeene wet op het onderwijs, volgens art. 194 der grondwet gevorderd, tot stand is gebragt. Bovendien, dan alleen zou de grondwetgever vrijheid van onderwijs hebben willen toestaan, als voldaan was aan de bepaling, volgens welke overal in het rijk van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs gegeven wordt. Het voorstel heeft echter de strekking om het eene van het andere te scheiden. 2o. De ontijdigheid van het voorstel, met het oog op de stellige toezegging der regering, dat de nieuwe wet op het onderwijs nog gedurende de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal zal worden ingediend, waardoor het uitzigt geopend zou zijn, dat die wet zoo al niet in het loopende dan toch in het volgende jaar tot stand zal komen. Onder zoodanige omstandigheden scheen het niet raadzaam een ingreep in de wet van 1806 te doen. De behoefte was ook zoo groot niet. De oprigting van bijzondere scholen ontmoette slechts zeldzame tegenstand. Waar die zich openbaarde, moesten de zich in den weg gelegde hinderpalen meestal aan de ingezetenen zelven, die zich tot vestiging van zoodanige school vereenigden, worden geweten. Met name scheen te Uithuizen de openbare lagere school zoodanig ingerigt te zijn, dat de ouders geene zwarigheid behoefden te maken, om hunne kinderen daarheen te zenden. Leerlingen van vier onderscheidene kerkgenootschappen waren daarop vereenigd, zonder dat het gegeven onderwijs aan iemand aanstoot gaf, behalve aan een klein smaldeel der bevolking. 3°. Als, volgens het standpunt van den voorsteller, de wet van 1806 reeds aan den koning de eindbeslissing omtrent het verleenen van vergunning tot oprigting van bijzondere scholen toekent, dan behoeft de wetgever hier niet tusschen beiden te komen, en kan, zoo de regering daartoe termen vindt, hetgeen de voorsteller verlangt, bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur worden vastgesteld. 4o. De schadelijke werking van het voorstel zoo het wet geworden was: *a* bij overeenstemming van 's konings beslissing met de weigering der autoriteiten, een overbrengen van het hatelijke der weigering op het hoofd van den staat; bij afwijzing, botsing met de gewestelijke overheid, ja, in verband met art. 12 der wet van 1806, inbreuk op derzelver autonomie: *b.* schadelijk ook, omdat door het voorstel tot wet te verheffen, de eindregeling dier zaak van het onderwijs, waaraan in zoo menig opzigt behoefte bestaat, zou kunnen worden bemoeijelijkt of tegengehouden. Hoe gemakkelijker de oprigting van bijzondere scholen wordt gemaakt, hoe meer de prikkel voor het tot stand brengen der algemeene wet op het onderwijs zou worden gemist; maar *c.* schadelijk ook omdat de bijzondere scholen, welker oprigting door het voorstel wordt aangemoedigd, zoo ligt aanleiding konden geven tot het kweeken van tweedragt en godsdienstige onverdraagzaamheid onder burgers van denzelfden staat. De wet van 1806 had de strekking om, zooveel mogelijk, op de lagere scholen kinderen van de onderscheidene godsdienstige gezindten te vereenigen, alle leerstellig onderwijs daaruit te weren en het opkomend geslacht tot nuttige, brave burgers van den staat te vormen. Dat stelsel van gemengde scholen had goed gewerkt en droeg nog heilrijke vruchten. De bijzondere scholen, die men bij het voorstel op het oog had, zouden daarentegen maar al te ligt in sectenscholen ontaarden, en daardoor in de toekomst aan de hoogere belangen van den staat overgroot nadeel kunnen berokkenen.

—

De Comm. van Rapporteurs der Tweede Kamer heeft haar eindverslag uitgebragt over het wets-ontwerp tot onteigening van perceelen tot uitbeiding van de gemeente Arnhem. Alvorens in een verder onderzoek te treden over eenige kleine bezwaren, welke in de afdeelingen zijn geopperd, zal de Kamer eerst moeten beslissen over het karakter van dit ontwerp, namenlijk, of hier werkelijk onteigening ten algemeene nutte plaats zal hebben.

Ook is het eindverslag uitgebragt over het wets-ontwerp tot verlenging van den termijn bij art. 293 der Gemeentewet bedoeld. Tegen die voordragt heeft men in de afdeelingen geene bezwaren geopperd.

's Gravenhage, 10 Junij.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der dir. belastingen en accijnsen te Loppersum, de heer J. H. Meijer, ontvanger te Warffum.

—

Z. M. heeft tot burgemeester van Schiedam benoemd L. Knappert Sr.; en den benoemde eervol ontslagen uit zijne tegenwoordige betrekking van burgem. der gem. Kethel, c. a. en Nieuwland c. a.

—

Z. M. heeft den heer G. J. van Oosterhoudt, eervol ontslagen als surnumerair der dir. belastingen, in- en uitg. regten en acc. te Utrecht.

—

Z. M. heeft jhr. A. Suasso de Pinto, te Amsterdam, wegens aanhoudende ziekelijkheid, ontslagen als lid van de hoofd-commissie tot de zaken der Israëlieten.

—

Z. M. heeft benoemd tot ontv. der in- en uitg. regten te Oldenkotte (Gelderland), de heer G. J. Soetekou, fung. visiteur der in- en uitg. regten en acc. te Rotterdam.

—

Z. M. heeft den heer J. H. B. Lobberegt, eervol ontslagen als inspecteur der 1ste kl. der registr. en dom. in de prov. Overijssel, met aanspraak op pensioen.

—

Z. M. heeft benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Deventer, mr J. L. Slichtenbree, proc. bij de arr.-regtbank aldaar; en tot griffier bij het kantongeregt te Maarssen, Jhr. A. W. L. Tharda van Starkenborgh Stachouwer, cand. not. aldaar.

—

* HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik zijn met den beurstrein uit de residentie naar Amsterdam vertrokken, en zullen zich naar Soestdijk begeven.

—

* Gisteren heeft men van wege het gemeentebestuur een begin gemaakt met het daarstellen van twee tempels, tot viering van den heugelijken verjaardag van H. M. de Koningin, welke met dien van Z. M. gelijktijdig herdacht zal worden. Een dier tempels is op de Plaats en de andere in het Voorhout opgerigt. Ook verneemt men, dat het Lange Voorhout en de Vijverberg geïllumineerd zullen worden. Er zullen nog andere feesten plaats hebben. Men twijfelt niet, of de viering van deze verjaardagen zal op eene luisterrijke wijze geschieden.

—

* Heden nacht is te Scheveningen, na eenigen tijd ongesteld te zijn geweest, overleden de heer M. Hoos, sedert 1849 genees-, heel- en verloskundige aldaar. De overledene

die zoowel wegens zijne kunde als zorgvuldigen ijver, vooral ook ten aanzien van de behandeling der armen, zeer geacht was, wordt algemeen betreurd. Nog lang zal de edele man bij velen in dankbare herinnering blijven.

* Door den Kerkeraad der Remonstrantsche Gereformeerde Gemeente te 's Gravenhage heeft de aanbesteding plaats gehad van het gedeeltelijk vernieuwen van het kerkgebouw, hetgeen is aangenomen door den heer H. J. Delprat, alhier, voor eene som van *f* 9460; terwijl door den heer J. C. de Jager, zijn aangenomen de belangrijke vernieuwingen en herstellingen aan de Groote Kerk, voor de som van *f* 2618.

* De kiesvereeniging *Regt voor allen* alhier, heeft dringend aanbevolen tot lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bij de stemming op Dingsdag den 13 Junij 1854, tusschen 9 en 4 ure, Jhr. W. F. Gevers Deijnoot, oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

* De collecte, die te dezer stede door heeren wijkmeesters werd gehouden, ten behoeve van de nagelatene weduwen en weezen van de verongelukte Vlaardingsche visschers, heeft opgebragt eene som van *f* 788.88.

* Ten vervolge van hetgeen door ons nopens het op den 3en Junij door het Koninklijk Scherpschutters-Gilde *Oefening en Vermaak* te 's Gravenhage gegeven concours, is berigt, kunnen wij nog mededeelen, dat Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden niet alleen dezen wedstrijd als medeldingend schutter met zijne tegenwoordigheid heeft vereerd, maar ook de prijzen met eene gepaste toespraak aan de verschillende overwinnaars welwillend heeft uitgereikt; terwijl het HD. behaagd heeft, het Eere-lidmaatschap van gemeld koninklijk Scherpschutters-Gilde vereerend aan te nemen. Aan den heer Maas wordt allen lof toegezwaaid voor de keurigen smaakvolle wijze, waarop hij zijne tafel had aangerigt.

Eere moeten wij brengen aan dat gilde voor het feest door zijne leden gegeven, en voor de wijze, waarop zij de van onderscheidene steden opgekomen scherpschutterijen hebben ontvangen: maar vooral ook door hunne loyale handelwijze, van niet te hebben medegedongen naar de prijzen door hen uitgeloofd.

Bij besluit van den 2 Junij heeft Z. M., overwegende dat er behoefte is aan eene aanvulling van het personeel der attaché's bij het Nederlandsch corps diplomatique, bepaald, dat er twee attaché's ieder op eene jaarwedde van *f* 1000.— zullen worden benoemd, en dat de afneming van het examen naar de kundigheden van hen, die voor deze betrekking wenschen in aanmerking te komen, vóór 1 Augustus a. s. zal geschieden door eene commissie, bestaande uit de heeren: J. J. Rochussen, Minister van Staat, lid van de Tweede Kamer, voorzitter; mr. H. Cock, hoogleeraar te Leiden; mr. G. W. Vreede, hoogleeraar te Utrecht; Jhr. mr. J. de Bosch Kemper, hoogleeraar te Amsterdam, mr. E. J. K. Borret, lid van den Raad van State. Dien ten gevolge heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken al degenen opgeroepen, die zich aan dat examen willen onderwerpen, om zich vóór 1 Julij a. s. schriftelijk aan te melden bij het Departement van Buitenlandsche Zaken, met opgave van naam en woonplaats en overlegging van het bewijs, dat zij aan eene van 's Rijks Hoogescholen tot doctor in de regten zijn bevorderd. Het examen zal loopen over de navolgende punten: het volkenregt, het Nederlandsch staatsregt, de staathuishoudkunde, de statistiek, de geschiedenis der diplomatie, de Nederlandsche en Fransche stijl. Voorts zullen de kandidaten blijken van andere kundigheden kunnen geven, vooral in taalkennis.

De vrijzinnige kiezersvereeniging te Amsterdam heeft tot hare candidaten voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gekozen, de heeren Jhr. J. P. Cornets de Groot, S. Cool en Mr. P. Blussé van Oud-Alblas.

De *N. R. C.* deelt een adres mede, door 195 handteekeningen voorzien van kooplieden, scheepsreeders, assuradeurs en verdere daarbij belanghebbenden te Rotterdam, Schiedam, Dordrecht, Middelburg, Zierikzee, Vlaardingen, Alblasserdam, Kinderdijk, Delfshaven en verdere streken in het zuiden des Rijks, aan den Minister van Marine gerigt, waarbij wegens het dringend gevaar, waaraan de schepen bij het binnen komen langs de banken op de Zeeuwsche kust zijn blootgesteld, vooral op de zoo gevaarlijken *Banjaard* en den *Ooster*, naar het oordeel der deskundigen, wegens onvoldoende betonning of herkenningsteekenen; zij verzoeken, dat in dit wezenlijk groot gebrek moge worden voorzien, door op gemelde banken of waar zulks noodig mogt zijn *een vuurschip* te plaatsen, of althans op de gevaarlijkste punten en banken meerdere tonnen te plaatsen en vooral de op het uiterste punt van den Ooster gelegen hebbende *groote Piramide* ton, weder daar te leggen.

Het adres van de vereeniging tot daarstelling van een kanaal van Assen naar Groningen ter bekoming van concessie is voor een paar dagen aan Z. M. den Koning verzonden. (*Pr. Dr. en A. Ct.*)

In den laten avond van Zondag ll. werd een persoon uit Sprang in het naburige Besoijen op de straat deerlijk mishandeld en geslagen, waarbij hij belangrijke wonden aan het hoofd ontving, zoodat men voor het behoud zijns levens vreest.

Gisteren bevond zich de officier van justitie uit 's Bosch aldaar, tot het doen van onderzoek naar de daders van dit ergerlijk feit. Ten gevolge daarvan zijn vier personen, waaronder een gehuwde, in arrest genomen geworden.

Het is waarlijk te hopen, dat dit voorbeeld er toe leiden mag, dat er een einde kome aan die verfoeijelijke vechtpartijen, die reeds zoo menigmaal tusschen die van Besoijen en Sprang plaats grepen, en waartoe laatstgenoemde maar al te vaak aanleiding gaven, ofschoon zulks thans niet het geval schijnt geweest te zijn.

* De *Volksvriend* deelt eene opgave mede van het «verbruik van binnenlandsch gedistilleerd in de onderscheidene provincien des Rijks.» Daaruit blijkt, dat er per hoofd ongeveer gebruikt wordt: in Zuid-Holland $11\frac{1}{2}$ kan, in Groningen $9\frac{2}{5}$ k., in Noord-Holland $9\frac{4}{5}$ k., in Overijssel $6\frac{1}{2}$ k., in Friesland $6\frac{7}{12}$ k., in Zeeland $5\frac{3}{4}$ k., in Gelderland $5\frac{1}{6}$ k., in Utrecht 5 k., in Noordbrabant $4\frac{5}{6}$ k., in Drenthe $4\frac{1}{2}$ k., in Limburg 4 k.

De opbrengst der accijnsen wegens het binnenlandsch gedistilleerd bedroeg in 1852 in hoofdsom *f* 2.721.358.75.

Leijden, 9 Junij. Heden promoveerde tot doctor in de regten, de heer L. P. Kistemaker, van Amsterdam, na openlijke verdediging van een *Spec. Jur. Inaug. de Libris Mercatoriis eorumque vi probandi.*

Utrecht, 9 Junij. Gisteren had alhier de negende jaarlijksche vergadering plaats van de gewestelijke vereeniging Utrecht van het Nederlandsch-onderwijzers-genootschap, onder voorzitterschap van den heer W. Julius, Nadat de heer A. Fehbenhoff, hoofdonderwijzer te Montfoort, eene door zangstukjes afgewisselde rede had gehouden, bragt de heer A. J. Nyland een belangrijk verslag uit over den toestand der verschillende afdeelingen. Voorts werd bekroond een antwoord op de prijsvraag: *Levenschets van Nederlandsche mannen en vrouwen;* het bleek, dat de schrijver was, de heer A. van der Plaats, vroeger kweekeling aan de kweekschool voor aankomende onderwijzers te Utrecht, thans werkzaam op het huis de Lathmer bij Deventer, bij den heer Crommelin. Voorts werden nog eenige prijzen uitgereikt voor het teekenen van kaarten en voor schoonschrift en werden eenige andere behandeld, waarna de president de vergadering met eene gepaste rede sloot.

Zwolle, 8 Junij. Het Armbestuur der Hervormde Gemeente alhier heeft, namens de erfgenamen van een hooggeacht en aanzienlijk ingezeten dezer stad, de aanzienlijke gift van *f* 5,000.— ontvangen, om onder de verschillende gezindheden naar het zielental te worden verdeeld.

Harderwijk, 7 Junij. Op den 28 dezer zal van hier vertrekken een detachement suppletie-troepen, sterk 141 onderofficieren en manschappen, onder kommando van den van verlof terugkeerenden ritmeester der O. I. kavallerie A. F. D. Planken; benevens de offic. van gez. 3de kl. Husemann om op den 30sten daaraan volgende in het Nieuwe Diep over te gaan aan boord van het schip *Prins Frederik der Nederlanden*, gezagvoerder S. J. Rotgans, ten einde naar Java te worden overgevoerd. (*U. C.*)

Hellevoetsluis, 7 Junij. Het stoomschip *Curaçao* zal den 26 dezer in dienst worden gesteld. Men weet nog niet werwaarts het bestemd is en evenmin wie er het bevel over zal voeren. Volgens de geruchten zou het bevel worden opgedragen aan den heer Wichers, 1ste officier van het stoomschip *Amsterdam*, of aan den heer de Man, 1ste officier van de *Cycloop*.

— De Fransche oorlogskotter *la Favorite*, luit. ter zee de Panouarn, is heden morgen met Z. M. schoener *Atalante*, luit. ter zee Kroef, naar zee gezeild, beiden hebben echter achter de Kwak het anker uitgeworpen.

Brouwershaven, 8 Junij. Heden vertrok het schip *Arnold Böninger* van hier naar New-York, aan boord hebbende 350 Hollandsche en 71 Duitsche landverhuizers.

Groningen 8 Junij. Den 6 dezer had alhier de gewone jaarlijksche vergadering plaats van de afdeeling Groningen van het Nederlandsch Zendelinggenootschap. Uit het verslag bleek, dat men zich bij voortduring mag verblijden over de vruchten van de werkzaamheden van het genootschap, vooral op Java en Celebis. De behoefte naar de kennis van het Evangelie neemt, bij de bevolking dier gewesten van jaar tot jaar toe.

[*] **Waalwijk**, 8 Junij. Reeds lang werd alhier de aanvulling van de, door het overlijden van den heer Schadd, opengevallen betrekking van Notaris met ongeduld te gemoet gezien.

Terwijl men elders, als het ware met den gezwinden pas Notarissen zag benoemen, heeft de vacature hier reeds acht maanden opengestaan, tot welker spoedige aanvulling te meer aandrang bestaat, dewijl in deze en de drie aangrenzende belangrijke gemeenten slechts één, om zijnen ruim 90jarigen ouderdom titulairen Notaris aanwezig is.

Advertentiën.

Voor Vaderland en Koning!

Kiezers in het hoofddistrict Dokkum!

Gij hebt bij herhaling getoond, dat gij de *Constitutionnele* beginselen, waaronder wij sedert 1848 leven, genegen zijt. Blijft ook nu aan die beginselen, TOT HEIL VAN VADERLAND EN KONING, getrouw, door bij de aanstaande verkiezing van een Lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, *algemeen* uwe stemmen uit te brengen op het aftredend Lid

de Heer I. T. TER BRUGGEN
HUGENHOLTZ, te *Dokkum*,

die met eene zeer overgroote meerderheid van stem[men] bij de op heden gehoudene Kiezers-vergadering tot KANDIDAAT is gesteld.

DOKKUM, *den 7 Junij* 1854.

Het Bestuur der Kiezers-vergadering,
J. M. SWARTTE VAN LOON, *Voo[rzitter].*
T. SIJBENGA.
F. A. KLAFER.
H. B. KLAASESZ, *Secretaris.*
(49[...]

Im Verlage von F. GUNST in Amsterdam [...] eben die Presse verlassen und ist durch alle Bu[chhand]lungen des In- und Auslandes zu beziehen:

DIE LOGE
POST NIBULA L[UX]
UND
DIE GROSS-LOGE DER NIEDERLA[NDE]
ENTHULLÜNGEN
BEZÜGLICH DER STIFTUNGSGESCHICHTE DER E[...] UND VÖLLK.·. LOGE *Post Nibula Lux*, IM MORGEN VON AMSTERDAM,
NEBST
DARLEGUNG
DES WAHREN ZUSTANDES DER NIEDERLÄNDISCHEN [...] IM ALLGEMEINEN SO WIE DER FÜNF AMSTER[DAMER] BAUHÜTTEN IN'S BESONDERE.
ALLEN GROSS-LOGEN, LOGEN UND BB.·. FREIMAU[RERN] EHRFURCHTSVOLL GEWIDMET
VON
M. S. POLAK, *Litt. Hum. Dr.*
ZWEITES HEFT. — Preis *f* 0.80
☞ Vom Ersten Hefte sind nur noch seh[r wenige] Exemplare vorräthig.

Prijs-Courant der Effecte[n]

AMSTERDAM, 10 Junij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$57\frac{7}{8}$ $8\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$			
Dito Certificat. .	3		*Hope* 1798/1816	5	98
Dito Dito . .	4	$86\frac{3}{4}$ 7, $6\frac{7}{8}$	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$85\frac{3}{4}$	Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4	7
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	8
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	47 $\frac{1}{8}$	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	19 $\frac{1}{8}$	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. ^{6}/m.	3	$35\frac{7}{8}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{9}{16}$	Metalliek . . .	5	6
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	
Portugal.			Dito letter B. .	5	
Londen nieuwe.	5	$35\frac{9}{16}$ $\frac{11}{16}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	
Dito uitgest . .	4	[$\frac{5}{8}$	Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	

Braz. bij Roths. p. s. 500 5 pct. $99\frac{5}{8}$; Mexi[co Lon]den, 3 pct. $22\frac{1}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{16}$; dito Onb. $22\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, [...]

Bij weinig affaire was de markt weder iets vaster [...] inkoopen welke in Holl., Portug. en Oostenrijks[che] geschiedden.

FRANKFORT, Vrijdag 9 Junij. 5 pct. Me[...] Spanje binn. 3 pct. $35\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{15}{16}$.

LONDEN, Vrijdag 9 Junij. Consols cont[...] Mexico N. 3 pct. $23\frac{3}{4}$, 24; Peru N. $4\frac{1}{2}$ p[ct. ...] Uitg. $6\frac{3}{8}$; Sardinie 5 pct. 83; Spanje 3 pct[...] pct. $19\frac{1}{4}$; dito Certificaten $4\frac{3}{8}$; dito Passive [...] pct. 85; dito 5 pct. 99, 98; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct[...] pct. 88.

Flaauwe beurs. Russen aangeboden.

PARIJS, Vrijdag 9 Junij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. [...] 3 pct. 72; Sp. Binn. 3 pct. $36\frac{1}{2}$; dito [...] Metall. 82.

WEENEN, Vrijdag 9 Junij. N. Metall. [...] $88\frac{1}{2}$; Bankactien 1236; Zilver 35; Wiss[el op] Parijs 157.

MADRID, Dingsdag 6 Junij. Sp. binn[...] nieuwe 1 pct. $19\frac{5}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., [...]